

Handläggare
Mikael Bohlin
Telefon: 0850806205

Till
Bromma stadsdelsnämnd

Remiss av Institutet för språk och folkminnets förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen avseende förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken

Sammanfattning

Regeringen har i juni 2019 uppdragit åt Institutet för språk och folkminne att ta fram ett handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken i Sverige; finska, jiddish, meänkieli och romani chib. Handlingsprogrammets övergripande och mest angelägna syfte är att föreslå en konkret riktning framåt för minoritetspolitiken avseende de nationella minoritetsspråkens långsiktiga bevarande. Stockholms stad hör till de remissinstanser som kulturdepartementet har gett möjlighet att yttra sig om förslaget. Bromma stadsdelsnämnd har utsetts till en av kommunstyrelsens remissinstanser. Den övervägande delen av åtgärdsförslagen i handlingsprogrammet rör sådant som inte hör till stadsdelsnämndens verksamheter och ansvarsområden.

Bromma stadsdelsförvaltning har utifrån den egna kompetensen inga synpunkter på handlingsprogrammet för bevarande av de nationella minoritetsspråken.

Bakgrund

I juni 2019 fick *Institutet för språk och folkminne* (Isof) regeringens uppdrag att ta fram ett långsiktigt och samlat handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib. Sametinget fick ett motsvarande uppdrag för samiska. Handlingsprogrammets syfte är att främja möjligheten för de nationella minoritetsspråken att revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige, och kommer följaktligen att

vara inriktat mot det sistnämnda av minoritetspolitikens två övergripande mål.

Kulturdepartementet har gett möjlighet att yttra sig om förslaget. Bromma stadsdelsnämnd har utsetts till en av kommunstyrelsens remissinstanser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelning administration. Rådet för funktionshinderfrågor samt pensionärsrådet i Bromma har beretts tillfälle att yttra sig över remissen.

Ärendet

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Alla nationella minoriteter omfattas av minoritetslagens grundskydd som innebär skydd av språk och kultur, rätten till information och delaktighet i frågor som berör minoriteten. Den svenska minoritetslagstiftningen syftar till att skydda de nationella minoriteterna, att stödja och skydda deras språk och kultur och stärka minoriteternas möjlighet till inflytande. De nationella minoritetsspråken, som är en del av det svenska kulturarvet, ska kunna bevaras och utvecklas som levande språk. Grundskyddet i lagen handlar om att synliggöra, stärka och utveckla de nationella minoritetsspråken så att de förblir levande språk och att skydda minoriteternas fortlevnad i Sverige.

Utöver grundskyddet finns ett förstärkt skydd i så kallade förvaltningsområden. Stockholm är förvaltningskommun för sverigefinnar, samer och tornedalingar. Inom förvaltningsområdet har minoriteten rätt till förskola och äldreomsorg helt eller delvis på sitt minoritetsspråk samt rätt att använda sitt minoritetsspråk i sina kontakter med kommunen där den enskilde är part eller ställföreträdande part i ett ärende, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Även andra lagar fastställer de nationella minoriteternas rättigheter. Ett exempel är socialtjänstlagen som slår fast att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal som talar finska, meänkieli och samiska där det behövs för omvårdnaden av äldre personer. Ett annat exempel är skollagen som slår fast att en elev som tillhör någon av de nationella minoritetsgrupperna ska kunna få modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk. Även förskolan ska erbjuda barn modersmålsstöd.

Regeringen gav i juni 2019 institutet för språk och folkminnen i uppdrag att utarbeta ett samlat handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, jiddish och romani chib. Syftet med uppdraget är att främja möjligheten för de nationella minoritetsspråken att revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige. Som skäl anger regeringen bland annat att det är nödvändigt att fortsatt vidta åtgärder för att vända den pågående språkbytesprocessen i Sverige.

Handlingsprogrammet har identifierat problem, målbilder och åtgärder för den fortsatta minoritetspolitiken. Händelser i omvärlden kan göra att ytterligare åtgärder behövs läggas till i handlingsprogrammet. Handlingsprogrammets övergripande och mest angelägna syfte är att föreslå en konkret riktning framåt för minoritetspolitiken avseende de nationella minoritetsspråkens långsiktiga bevarande.

Kunskapsnivån om de nationella minoritetsspråken är i dag låg i samhället överlag. Bristen på kunskap har uppmärksamats av statliga utredningar och minoritetsorganisationer ända sedan de fem nationella minoritetsspråken fick sin minoritetsstatus år 2000. De senaste tio årens uppföljning av minoritetslagen har visat att kunskapsläget inte förbättrats nämnvärt, trots de kunskaphöjande insatser som genomförts.

Brist på kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken finns också inom den offentliga sektorn. Konsekvensen blir att många statliga och kommunala myndigheter inte anser sig berörda av minoritetslagens paragrafer och att minoritetspolitiska frågor inte alltid integreras på ett naturligt sätt med andra politikområden. Det är vanligt att kunskapen om minoriteterna bärs av enstaka personer i en organisation, vilket gör organisationen sårbar.

Kunskapsnivån behöver höjas i samhället, varav de offentligt anställda är en särskilt viktig målgrupp. Genom att ta fram en webbutbildning för tjänstepersoner inom den offentliga sektorn kan

kunskapsnivån om de nationella minoritetsspråken höjas. Kunskapen kan också spridas brett i organisationerna istället för att bara finnas isolerat hos några få. Utbildningen kan även göras tillgänglig för allmänheten.

En stor del av åtgärdsförslagen i handlingsprogrammet handlar om en fungerande utbildningskedja från förskolan till högskola och universitet. De delar av handlingsprogrammet som rör förskoleklass, grundskola och gymnasium har redan tidigare remitterats.

Den övervägande delen av åtgärdsförslagen i handlingsprogrammet rör sådant som inte hör till stadsdelsnämndens verksamheter och ansvarsområden, förutom åtgärdsförslagen gällande förskolan. Åtgärdsförslagen rörande förskoleklass har redan varit ute på remiss och tas därför inte upp i detta remissvar.

Synpunkter och förslag

Bromma stadsdelsförvaltning har utifrån den egna kompetensen inga synpunkter att lämna på förslaget till handlingsprogram för bevarande av minoritetsspråken.

Stadsdelsförvaltningen håller med om det som står i remissen avseende en brist på kunskap om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken inom den offentliga sektorn och stödjer förslaget om att ta fram en webbutbildning för tjänstepersoner inom den offentliga sektorn.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Peter Dacke
Avdelningschef administration

Bilagor

1. Förslaget till handlingsprogram

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2021-01-14
Peter Dacke, Avdelningschef administration	2021-01-14